

Diarienummer
2009-3080171

Projektnamn Aktiv24G	Diarienummer 2009-3080171
-------------------------	------------------------------

Slutrapport genomförande

Sammanfattning

Ge en sammanfattande beskrivning av projektidé och framkomna resultat.

Målgruppen för Aktiv24G har varit vuxna 25 år eller äldre som står långt ifrån arbetsmarknaden och som har eller haft påtagliga problem med missbruk och/eller kriminalitet många gånger i kombination av psykisk ohälsa. Personer som uppbär försörjningsstöd och i behov av en längre tids arbetsrehabilitering. De har liten eller ingen erfarenhet av arbetssammanhanget och vad det kräver av den enskilde. De har litet eller ingen socialt nätverk.

Idén med Aktiv24G var att i nära samverkan mellan Umeå kommun via kommunens arbetsmarknadsverksamhet, Viva resurs samt IFO individ och familjeomsorg, och ett antal socialt inriktade, ideella organisationer skapa ett sammanhang där den beskrivna målgruppen kan både ges sysselsättning, stöd och en aktiv fritid. Genom att ingå i den ideella organisationen så var tanken att den enskilde skall ha bättre förutsättningar att klara ett arbete, sin sociala situation i övrigt och klara sig från att återgå till missbruk och kriminalitet. På sikt var tanken att projektdeltagarna skulle bli delaktiga i bildandet av sociala företag. Insatsen skulle vara behovsanpassad och inte tidsbegränsad. Det individuella lärandet och deltagarnas personliga utveckling och lärande skulle ske starkt individanpassat och ske både via den ideella organisationen och arbetet där samt via Vindelns folkhögskola.

Resultat vad gäller deltagarnas möjlighet att bli kvar i sysselsättning samt förbättra sin livssituation har varit framgångsrikt. Personer som under hela sitt vuxna liv befunnit sig i ett tungt missbruk, har under projekttiden klarat av att bli kvar i sysselsättning. I utvärderingen uttrycks att Aktiv24G haft ett kvarstannande av anmärkningsvärd natur. Totalt har 40 personer deltagit i Aktiv24G. Av dessa har 30 personer deltagit i sex månader eller mer. Några av dem har deltagit i ett år eller mer innan man nått tillräcklig stabilitet för att klara en försörjning utanför Aktiv24G.

Vid tidpunkt för deltagarnas avslut i projektet hade 30 lämnat försörjningsstöd som huvudsaklig inkomst. I processutvärderingen framkommer en bild där de intervjuade personerna beskriver sin livssituation som förbättrad. Personerna beskriver att de fått rutiner, sina sociala behov tillgodosedda och i övrigt fått hjälp att få ordning på tillvaron. Det var arbetet och den sociala samvaron inom föreningen, stödet från handledaren vid behov och det individuella lärandet inom föreningen som var de främsta framgångsfaktorerna. Det individuella deltagandet vid Vindelns folkhögskola har varit lågt och inte något som intresserat deltagarna, även deltagande i sociala aktiviteter på fritiden har varit lägre än förväntat. För många deltagare har den sociala samvaro och aktivitet man fått på jobbet varit tillräckligt, och krav utöver det som till exempel deltagande i verksamhet vid folkhögskolan samt på fritiden har upplevts som alltför belastande.

Vad gäller socialt företagande så har alla deltagande föreningar haft idéer och påbörjade processer på väg mot socialt företagande. Det har dock visat sig att det varit svårt för föreningarna att i egen regi mobilisera stabilitet och resurser som behövts för att klara ett företagande som kan ansvara för sysselsättning och anställning vid avslut för projektet. I Aktiv24G har det varit en relativt hög andel deltagande kvinnor, totalt 25 % av deltagarna har varit kvinnor. Under delar av projekttiden främst under projektets senare del har

kvinnorna utgjort mer än 50 % av deltagarna. Kvinnorna har också en hög grad av kvarstannande i insatsen.

Vad gäller samverkan så har under projekttiden en alternativ metod för att förbättra arbetsrehabilitering för målgruppen växt fram, där den ideella sektorn kan ses som ett komplement till den kommunala verksamheten. Det har blivit tydligt att ideell sektor med sina alternativa strukturer kan bidra till förbättrad arbetsrehabilitering för ett antal individer i målgruppen. Projektet implementeras i den ordinarie verksamheten och en överenskommelse för fortsatt samverkan mellan kommunal och ideell sektor i det arbetsrehabiliterande uppdraget är framtaget.

Projektets resultat

- Redogör kortfattat för det problem och de behov som projektet avsåg att fokusera kring.
- Redogör för projektets ambitioner att göra skillnad, det vill säga hur lösa problemet på ett bättre sätt. Ta utgångspunkt i den eller de programkriterier (lärande miljöer, samverkan, innovativ verksamhet, strategisk påverkan) som projektet valt, men också där så är aktuellt hur aktiviteterna av transnationell och regionalfondskaraktär bidragit.
- Vilka resultat och förslag till goda lösningar har projektet lett fram till?
- Vilken påverkan och genomslag har projektet åstadkommit på individnivå, organisationsnivå och system- och strukturnivå?

En grupp personer, såväl kvinnor som män, 25 år med påtagliga problem med missbruk och kriminalitet samt i flera fall i kombination med psykisk ohälsa. De har liten erfarenhet av arbete och ordnat, socialt liv. Behoven för målgruppen är: att bli delaktiga i ett sammanhang som utöver arbete även erbjuder gemenskap, socialt stöd utanför den ordinarie arbetstiden och att få insatser som är långsiktiga och uthålliga såväl vad gäller arbete som den sociala tillvaron i övrigt. Socialtjänsten i Umeå har tidigare arbetat med att hitta alternativa sysselsättningar för målgruppen. De resurser som byggts upp tillsammans med arbetsförmedling och Försäkringskassan för att möta målgruppens behov för att inträda eller återinträda på arbetsmarknaden har fungerat för vissa men för andra har det inte räckt till. Projektiden tar avstamp i antagandet att många människor i utanförskap har ett starkt behov av att ingå i ett socialt sammanhang och att få känna en kontinuitet. Detta kan inte lösas enbart med professionella insatser.

Projektets ambitioner att göra skillnad.

Samverkan: Genom nära samverkan med Umeå kommun genom Viva resurs, arbetsmarkandsenheten samt IFO individ och familjeomsorg och den ideella sektorn så ska deltagaren ges möjlighet att få stöd och ingå i ett socialt sammanhang som ger sysselsättning, stöd och en aktiv fritid. I projektet samverkade ideella föreningar som har ett starkt socialt engagemang och lång erfarenhet av målgruppen och som särskilt vänder sig till personer som befinner sig i utanförskap.

Lärande miljöer: En ambition var en del av lärandet för deltagarna startar redan i samband med insluffningsfas i projektet där deltagaren får möjlighet att gå igenom vilka hinder och möjligheter de har för att kunna utvecklas i sitt arbete och vilka arbetsuppgifter som är särskilt passande. Det lärande är starkt individanpassat och tanken är att deltagarna sätter egna individuella mål. I den ideella föreningen där deltagaren har sin dagliga sysselsättning satsas mycket kraft på deltagaren ska vara starkt delaktig i arbetsplatsens dagliga verksamhet. Här sker mycket av det lärande som ger deltagaren möjlighet att få insikt i vad ett dagligt arbete kräver och ges möjligheter delta i arbetsplats utveckling men även i den personliga utvecklingen. Vindelns Folkhögskola knöts till projektet för att kunna tillgodose behovet av lärande. Tanken var att de kunde skraddarsy kompetensutveckling och personlig utveckling utifrån varje deltagares enskilda behov.

Diarienummer
2009-3080171

Utvärdering: Den utvärdering som planerades genom en s.k. processutvärdering förväntades vara av lärande karaktär.

Innovativ verksamhet: Kommunen erbjuder ideell sektor i nära samverkan att vara ett alternativ till att utföra traditionellt kommunala verksamheter. Det s.k. 24 konceptet d.v.s. att deltagarna får möjlighet till att få stöd och möjlighet att ingå i ett socialt sammanhang utöver arbetspraktik. Att så exklusivt erbjuda utveckling via folkhögskola är också en innovativ tanke med projektet. En grundtanke att de deltagande föreningarna startar socialt företagande som kan ge långsiktiga alternativa lösningar på arbetsmarkanden för målgruppen och på så vis kunna överta lönekostnader.

Strategisk påverkan: Ambition var att arbeta i en process som innebär att ett strategiskt program för social ekonomi och socialt företagande ska tas fram och beslutas av kommunfullmäktige. Goda exempel och erfarenheter från projektet ska spridas via seminarier, projektrapport samt utvärdering.

Resultat och goda lösningar.

Den ideella sektorn har visat sig vara en positiv alternativ lösning för flertalet av deltagarna. Majoriteten av projektets deltagare har vid avslut i projektet någon form av egen försörjning. Utvärderingen visar på att det är det sociala stödet, handledarens engagemang och lärandet och arbetet inom föreningen som deltagarna upplevt som positivt. Ett flertal av våra deltagare har för första gången i sitt vuxna liv klarat av att bli kvar i en sysselsättning över tid.

Deltagarna har nyttjat möjligheten till social samvaro och aktiviteter efter arbetet i mindre omfattning än förväntat. Bildandet av sociala företag inom föreningarna i den omfattningen att de nå varit svårt och deras möjlighet att uppnå lönsamhet för att möjliggöra anställningar har inte motsvarat projektets ambitioner. Projektiden har lett fram till en implementering av fortsatt samverkan mellan kommunen och den ideella sektorn.

För mer ingående beskrivning av resultat och måluppfyllelse se rubrik syfte och mål med projektet.

Vilken påverkan och genomslag har projektet åstadkommit.

Individnivå: För flertalet av deltagarna har det på individnivå skett förändringar med positiva följder. Individer har fått en ny väg till att återgå till arbetsmarknaden. De har också fått möjlighet att byta försörjningsstöd till förmån för annan form av egen försörjning.

Deltagarna har både fått möjlighet till ett arbetsplatslärande med också på ett personligt plan då handledare stöttat dem att klara sin livssituation i övrig, från att återfalla i missbruk och i att klara ett socialt sammanhang. Flertalet Deltagarna har fått positiv erfarenhet av arbete, erfarenhet av att lyckas i sociala och arbetssammanhang. Individuellt har även handledarna utvecklat och tydliggjort sina arbetsmetoder och förhållningssätt gentemot deltagarna. Handledarna har genom gemensamma träffar med dialog och reflektion utvärdering fått möjlighet till att reflektera kring och utveckla sina handledningsmetoder. Handledarens insats har tydliggjorts. Och formulerats i ett dokument kring handledarskapet som bifogas i bilaga. På ett individuellt plan har de medverkande projektaktörerna både i styrgrupp och projektgrupp fått en ökad insikt och förståelse hur övriga verksamheter fungerar.

Organisationsnivå: I det här sammanhanget utgör de enskilda föreningarna samt Viva resurs och Individ och familje omsorg den organisationsnivå som beskriv. De ideella föreningarna har inom sina organisationer mer medvetet anpassat och organiserat sina verksamheter för att kunna tillhandhålla arbetsuppgifter och dagligt handledarskap. De ideella organisationerna har alla olika framgångsrikt prövat idén om socialt företagande och provat på att organisera sig utifrån ett företagarperspektiv och fått en inblick i vad det kräver av en organisation. De ideella organisationerna har utvecklat och strukturerat sitt arbete att i handledarskap och arbetsuppgifter till målgruppen. Genom samverkan i projektet har de respektive organisationerna kommunal/ ideell fått förståelse för och haft möjlighet att anpassa sig efter vandras olikheter.

System och strukturnivå: I det här sammanhanget utgör nämnderna i kommunen det system/

strukturnivå som avses. Även på nationell nivå sker en förändring i det offentligas förhållande till den ideella sektorn och den sociala ekonomin som kompletterande aktör. Vilket i sin tur också påverkar de styrande på kommunal nivå i deras förhållande till den ideella sektorn. I Umeå har projektets positiva resultat gjort att Vuxen och gymnasienämnd samt socialnämnd har anammat den ideella sektorn som ett kompletterande part och utförare av tjänster som fyller en funktion där kommunens egna insatser inte räcker till. Det har under projektiden blivit tydligt att detta är tjänster som den kommunala sektorn inte kan ta för givet ska vara gratis för kommunen. Även om den ideella sektorn drivs av ett i grunden icke vinstdrivande intresse och engagemang stötta målgruppen till en förbättrad livssituation så behövs medel för att driva en verksamhet, både personella och ekonomiska medel.

Syfte och mål med projektet

- Redogör för projektets syfte/projektmål, delmål och avsedda resultat.
- Vad har projektet uppnått i förhållande till mål och planerat upplägg? Redogör dels med kvantitativa mått, dels kvalitativt i form av till exempel erhållna kunskaper och förändringar i attityder, riktlinjer, beteende etc.
- Vilket lärande åstadkom ni i projektet såväl internt som externt?
- Redogör för orsaker till avvikelser i förhållande till planerad verksamhet i projektansökan och hur detta har påverkat projektbudgeten.

A1. Att förbättra rehabilitering och arbetsanpassning av personer inom målgruppen.
 A2. 50 personer ska under en treårsperiod ha deltagit i projektet minst 6 mån och av dessa ska minst 2/3 ha fått sin livssituation väsentligt förbättrad. Projektet har inte uppnått måttet 50 individer. Antalet deltagare har varit 40 st. 30 personer har deltagit 6 månader eller och 30 personer hade vid avslut i projektet lämnat försörjningsstöd som försörjningsform. Räknat utifrån det totala antalet deltagare så har minst 2/3 stannat 6 månader eller mer, minst 2/3 uppbar inte längre försörjningsstöd vid avslut i projektet. Deltagare uppger i utvärderingen att de upplever sin tillvaro som mer meningsfull och man kan anta att målet minst 2/3 av deltagarna ska ha fått sin livssituation förbättrad som uppnådd. Avvikelserna har inte påverkat projektbudgeten negativt. Det har blivit tydligt för projektets aktörer att den sociala ideella sektorn kan fungera som ett komplement den offentliga sektorn vad gäller arbetsrehabilitering för ett mindre antal personer ur målgruppen.
 A3. Att bygga upp en hållbar och långsiktig samverkan inom sysselsättningsområdet. Projektets aktörer gör den bedömningen att målet uppnåts.
 A4. Att skapa grogrund för socialt företagande och innan projektets utgång ska minst 2 sociala företag ha tillkommit.
 Vad uppnådde vi Inga sociala företag som bildats specifikt in den enskilda föreningen företag var vid projektets avslut i gång. Alla föreningar har utarbetade idéer och påbörjade processer för socialt företagande. 2 av föreningarna bedriver affärsliknande verksamhet i föreningens regi. Alla deltagande föreningar har erbjudits att delta vid konferenser och seminarier och göra studiebesök. Genom Umeå kommuns stödstruktur för socialt företagande har alla föreningar haft tillgång till en stödperson vad gäller socialt företagande. Kurs i socialt företagande har erbjudits via Vindlens folkhögskola.
 Vad gäller bildande av socialt företag så blev inte utfallet fullt ut enligt målsättning. Möjligtvis hade projektet kunnat avsätta än mer stödresurser för bildande av socialt företagande. Den utbildning som anordnades via Vindelns Folkhögskola motsvarade inte fullt ut de behov som föreningarna upplevde. Då det visade att det var svårt för föreningarna att mobilisera de resurser som behövdes för att skapa stabilitet och ekonomisk bärighet i ett företagande svårt trots ambitioner och goda idéer, parallellt med att föreningens befintliga verksamhet ska fortgå som vanligt.
 A5. Ett program och strategiskt dokument för socialt företagande har skapats i kommunen. (bilaga). I kommunen har också en stödstruktur med anställd personal skapats. Inga avvikelser är noterat.

A6. Att ta tillvara de kunskaper och erfarenheter som projektet ger i det framtida arbetet med människor i utanförskap via en kvalificerad utvärdering. En processutvärdering har gjorts av en extern aktör (För mer information avikelser och lärdomar se punkt 9 extern utvärdering.

B. Planerat upplägg:

1 Kartläggning, och planering målformulering och uppföljningar för individen med arbetsmarknads-konsulent. Där varje deltagare i en inslussningsfas skulle gå igenom hinder och möjligheter de har för att utvecklas i sitt arbete och vilka arbetsuppgifter som är särskilt passande. Ambitionen var att deltagarna skullegendomgå en inslussningsperiod på 1-3 månader och under den tiden genomgå ett introduktionsprogram med föreläsningar innan man slussas vidare till den ideella sektorn.

Alla deltagare har träffat arbetsmarknads-konsulent för kartläggning/målformulering/planering och uppföljningar. Inslussningsperioden om 3 månader och inte heller en kortare gemensam introduktion inte var genomförbart. Det blev tidigt tydligt att individuella lösningar för var och en med uppstart av praktik i vald förening och etablera kontakt med handledare och löpande och återkommande information och dialog från både handledare, arbetsmarknads-konsulent och projektledare var den introduktion som motsvarade deltagarnas behov. Vi lärde oss att det från grunden tänkta konceptet med en stark individfokus utifrån den enskildes förutsättningar är det som passar målgruppen bäst även vad gäller introduktion.

B.2. Arbetsrehabiliterande praktik med en dagligt närvarande handledare

Individuellt anpassad arbetsrehabiliterande praktik har med handledning har tillhandhållits alla deltagare. Alla föreningar har kunnat tillhandahålla en dagligt närvarande handledare. Alla handledare har haft erfarenhet och kunskaper om målgruppen problematik. I utvärderingen framkom att arbetet och den sociala samvaron inom föreningen tillsammans med stöttning från handledaren varit största orsaken till att deltagarna upplever sin tillvaro som mer meningsfull. För mer ingående beskrivning se rubrik arbetssätt.

Orsaker till avvikelse och vad lärde vi oss Det lärande vi uppnått utifrån det positiva resultatet och deltagarnas beskrivningar så är att för personer i målgruppen de anpassade individuella lösningar med ett omfattande handledarstöd varit en framgångsfaktor.

B3. Individuellt lärande inom förening i form av lärande i vad ett arbete innebär och kräver av en individ både vad gäller rättigheter och skyldigheter, lära sig rutiner och att ingå i ett socialt sammanhang. Vad uppnådde vi: Det personliga lärandet och utvecklingen har för deltagaren i huvudsak skett i föreningarnas regi. Lärandet som omfattade ett praktiskt lärande kring själva arbetsuppgifterna men även till stor del ett lärande som kom att handla om regler och rutiner och vad som övrigt ingår för att fungera i ett arbetssammanhang.

B4. Individuellt lärande i Folkhögskolans regi. Folkhögskolan tillhandahåller en mentor för deltagarna. Deltagande i erbjudandet om Individuellt lärandet vid Vindelns folkhögskola har nyttjats i betydligt mindre omfattning än planerat Möjlig orsak till detta kan vara att man redan vid utformning av projektet hade en realistisk bild av majoriteten av deltagarnas reella behov, ork och förmåga och egna utgångspunkt vad gällde den individuella kunskapsutvecklingen. För flertalet av deltagarna har det lärande man fått på arbetsplatsen var tillräcklig. I utvärderingen(bilaga) så framkom att deltagarna uttryckt att det varit fullt tillräckligt det lärande man gjort på arbetsplatsen och att delta i erbjudande om individuellt lärande vid Folkhögskolan har sett som alltför belastande. Ekonomiskt innebar det inga negativa kosnekvenser för projektet.

B.5: Erbjudande möjlighet till social samvaro och aktiviteter efter arbetstid.

Vad uppnådde vi: Alla deltagande föreningar har erbjudit aktiviteter och möjlighet till social samvaro utöver arbetstid. Färre deltagare än förväntat har deltagit i aktiviteter utöver arbetstid. I de mån man deltagit är det i huvudsak vid sporadiska tillfällen Tidigt märkte vi att trots anordnade aktiviteter så var det få deltagare som deltog i dessa. Orsaker diskuterades och inga insatser ökade deltagandet i fritidsaktiviteter. Då utvärderingen bekräftade att deltagarna överlag tyckte att man var nöjd med den sociala samvaro de fick under sin praktik så fokuserade projektgruppen och handledarna på att kvalitetssäkra sociala bemötandet under

praktiktiden. Dock har det fortsatt anordnats aktiviteter och möjlighet till social samvaro utöver arbetstid under hela projektiden.

Orsaker till avikelser och vad lärde vi oss Man utgick ifrån att deltagaren skulle ha ett större behov av möjlighet att delta i fritidsaktiviteter för att uppnå en förbättrad livssituation än vad det i verkligheten visade sig vara. Utgångspunkten att personer i målgruppen var i behov av meningsfull fritid och social samvaro var kanske i grunden inte fel. En möjlig orsak kan vara att när deltagarna får en fungerande vardag med daglig aktivitet så får de möjligtvis sitt behov av social samvaro i stor utsträckning tillgodosett under arbetstid. Man har behov av att återhämta sig efter arbetstid.

Arbetssätt

Vad var ert huvudsakliga arbetssätt? Beskriv kortfattat vilka metoder, utbildningar och andra aktiviteter som användes. Vad i metoderna och aktiviteterna var det som gjorde skillnad, d.v.s. som ledde fram till det önskade resultatet? Beskriv eventuellt nya metoder eller material som tagits fram i projektet.

Det huvudsakliga arbetssättet har varit att utifrån ett individanpassat förhållningssätt motivera, och stötta deltagarens individuella utveckling för att nå förbättrad arbetsrehabilitering och förbättrad livssituation. Det har skett genom att i alla led i samverka mellan individ och projektaktörer genom hela process från uppstart, genomförande och avslut i projektet vad gäller att stödja individen till fortsatt utveckling för att nå en förbättrad livssituation och förbättrad arbetsrehabilitering.

Kartläggning/ inskrivning/ planering/ uppföljning Arbetsmarknadskonsulenten har tillsammans med deltagaren och handledare från IFO gjort kartläggning, planering och stöttat deltagaren att göra egen målformulering vid uppstart i projektet. Den har sedan legat till grund för den arbetsplan och planering för praktikplaceringen som sedan gjorts tillsammans med deltagare, handledare i föreningen och arbetsmarknadskonsulent alternativt projektledare. Vid uppföljningar har arbetsmarknadskonsulentet ansvarat för att följa upp hur individens praktik och utveckling går och vid behov revidera arbetsplanen. Arbetsmarknadskonsulenten har haft löpande kontakt med deltagarna genom hela projektiden och ansvarat för den arbetsrehabiliterande planeringen och uppföljningar.

Arbetsrehabiliterande praktik med ett utökat handledarskap. Den enskilt största och mest omfattande arbetsmetoden har skett i föreningarnas verksamhet med arbetspraktik och handledning.

De arbetsuppgifter som erbjudits har varit varierande och innefattat bl.a. Administrativa uppgifter, restaurang, vaktmästeri, bygg och måleri, lokalvård, husvård/husvärdinna/ information och markandsföring, chaufför, syverkstad, butik. Här har deltagarna fått möjlighet till ett individuellt lärande både vad gäller att utvecklas i ett arbetssammanhang med även på ett personligt plan. Arbetsuppgifter och arbetstakt har starkt kunnat individanpassa och deltagarna har fått möjlighet att utvecklas och successivt ta sig an mer omfattande arbetsuppgifter. Deltagarnas lärande har till största delen skett i föreningarnas regi, genom dagligt närvarande handledare. Handledning har skett via både praktisk pedagogisk verksamhet och via samtal. Allteftersom utvärderingen av projektet fortlöpte och rapporterades till projektaktörerna där bilden av handledarnas betydelse för deltagarnas framgångar blev tydlig- så koncentrerades mer arbete på handledarnas roll och synliggörande och beskriva de metoder och förhållningssätt som handledarna hade. En kartläggning av handledaruppdraget resulterade i en beskrivning av innehåll (bilaga).

Gemensamma utbildningar och seminarier, studieresor och deltagande i konferenser har genomförts riktade till deltagare och där handledare medverkat som stöd för deltagarna att

våga delta. För att utveckla verksamheterna och handledarskapet i ESFs anda vad gäller tillgänglighet och jämställdhet så har några aktiviteter varit riktade till handledare inom föreningarna. De olika temana har bl.a. med syften har varit att på olika plan främja projektets syften och mål och ambitioner. Teman har bl.a. varit hälsa, konflikthantering. Motivation, inspiration, rättigheter och skyldigheter på arbetsmarknaden, socialt företagande, och utveckling av projektets aktiviteter, jämställdhet, tillgänglighet se vidare bilaga för sammanställning på aktiviteterna.

Anordnande av aktiviteter i föreningarnas regi som gett deltagarna möjlighet till social samvaro efter arbetstid. Ex på sådana aktiviteter har varit bl.a. svamp, grill och fiskeutflykter. Bio restaurangbesök, gemensamma AA-möten, bio bowling, öppen verksamhet på kvällar, läger, julöppen verksamhet m.m. För avikelser och vad som kunnat göras annorlunda inom området se beskrivning under punkt B5 ovan.

För att främja samverkan mellan kommunal och ideell verksamhet så har styrgruppsmöten med representanter från alla deltagande föreningar samt den kommunala verksamheten, genomförts regelbundet 1 gång i månaden med undantag av semestertider. Projektledaren har också fungerat som en länk mellan verksamheterna där projektets aktörer i projektgruppens träffar och via regelbundna besök av projektledaren i verksamheten. Här har de täta styrgruppsmötena en gång i månaden med representant från varje deltagande förening samt chef från Viva och IFO varit en framgångsfaktor. Även projektgruppens möten där handledare från respektive förening deltagit samt projektledare har till viss del fyllt en sådan funktion då projektledarens roll till viss del kom att handla om att vara en brygga mellan föreningar och den kommunala sektorn. Mötena har skapat bättre förutsättningar och en förståelse för varandras utgångsläge, möjligheter förutsättningar och begränsningar. Mötena har präglats av öppenhet och att alla har fått komma till tals och haft möjlighet att lyfta frågor och idéer., vilket även beskrivs i utvärderingen. Vad som hade kunnat göras annorlunda var att den arbetsmarknads-konsulent som aktivt arbetat med deltagaren och rekrytering av dessa skulle ha ingått mer regelbundet i både styrgrupp och framförallt projektgrupp. Det hade möjligtvis kunnat ha en än mer gynnsam förutsättning för den fortsatta samverkan mellan kommunal och ideell sektor då det nu vid en implementering är arbetsmarknads-konsulent som kommer att ha den huvudsakliga kontakten och samverkan med föreningarna som tar emot för arbetsrehabiliterande praktik. Dokument och skriftliga överenskommelser har tagits fram för den fortsatta samverkan. Dokument som tydliggör handledaruppdraget i föreningarna (bilaga) har tagits fram som också utgör en grund för fortsatt samverkan och som visar vad den kommunala sektorn kan räkna med ingår i den tjänst som kommunen köper av föreningarna.

Projektets arbetsmarknads-konsulent har också fungerat som sammanlänkande part mellan ideell sektor och kommunal verksamhet, men även mellan de kommunala verksamheterna Viva resurs och IFO.

Deltagande aktörer i projektet

Redogör för vilka aktörer (organisationer, företag, myndigheter) som ingick i projektet, samt vad de konkret bidrog med, både vad gäller engagemang, ekonomiska resurser och påverkansarbete. Redovisa dessutom arbete i projektgrupp, styrgrupp och/eller referensgrupp samt gruppernas sammansättning. Hur har grupperna fungerat?

Umeå kommun via Viva resurs-var projektägare av Aktiv24G. Viva resurs har också varit en av huvudaktörerna i projektet. Arbetsmarknads-konsulent och projektledare har varit anställda via Viva resurs. Viva resurs bidrog med kunskaper erfarenheter vad gäller arbetsmarknadsåtgärder, arbetsrehabilitering. Erfarenhet av tidigare insatser vad gäller arbetsrehabilitering för målgruppen och som det skulle visa sig senare för flertalet a

deltagarna. Chef för Viva resurs har varit ordförande vid styrgruppsmöten och har under projekttiden avsatt tid för har under tiden avsatt tid till styrgruppsmöten, arbetsledning och arbetsgivaransvar gentemot projekterare och arbetsmarknadskonsulent och möten med övriga samverkanspartner såsom arbetsförmedling. Verksamhetschef har även har också varit projektens kontaktlänk till ledning för vuxen och gymnasieförvaltning och kommunledning, vilket har varit ett forum för påverkansarbetet. Umeå kommun har tillhandhållit Möteslokaler och utbildningar för projektledare och arbetsmarknadskonsulent. Viva resurs har även ekonomiskt bidragit via Deltagarersättning. Ekonom för sammanställning och ekonomisk redovisning av projektets medel har varit anställd via Viva Umeå kommun likaså informatören. Löneadministratör vid Viva resurs har utöver projektbudget bidragit med tid för löneadministratör för redovisning deltagaresättning för deltagare med anställning. Umeå kommun IFO har enhetschef avsatt tid för samverkansarbete via styrgruppsmöten samt samt enskilda handläggares tid och resurser vid samverkan med arbetsmarknadskonsulent samt merarbete i form av blanketter för redovisning av deltagaresättning till ESF- rådet. Under projektets första 3 år tillhörde IFO en förvaltning skild från Viva resurs förvaltning. På så vis kom IFOs enhetschef att verka som kontaktlänk till socialförvaltningen och dess ledning.

Både IFOs och Viva resurs enhetschefer har haft en viktig roll i påverkansarbetet vad gäller implementering av Aktiv24Gs verksamhet efter projekttidens slut.

De deltagande föreningarna har bidragit med handledarresurser så som tid och engagemang och arbetspraktikuppgifter, lokaler för deltagarna under arbetspraktiken och tillgång till för deltagarna kostnadsfria aktiviteter på fritiden. De har deltagit med resurser- personer som deltagit i styrgruppsmöten och projektgruppsmöten samt vid föreläsningar, seminarier planeringsdagar som riktats till målgruppen som stöd för deltagaren att delta i dessa aktiviteter.

Vindens folkhögskola bidrog med mentorer, föreläsningar och seminarier för deltagarna och lokaler och tillgång till datorer till deltagarna. Avsatta resurser för deltagande i styrgruppsmöten och vid projektgruppsmöten samt planeringsdagar för deltagarna.

Styrgrupp: Styrgruppens sammansättning ha bestått av representanter från alla deltagande aktörer.

Viva resurs representerades av enhetschef, likaså socialtjänsten som representerades av enhetschef för försörjningsstöd. Kommunen representerades under projektets första del även av socialtjänstens utvecklingsstrateg. Varje deltagande ideell förening deltog i styrgruppen med en representant. IOGT-NTO Umeåregionen representerades av distriktsordförande, KRIS av ordförande för KRIS Umeå, Öppen gemenskap av verksamhetschef och handledare samt LP-kontakten av verksamhetsansvarig. Vindelns Folkhögskola representerades av rektor för verksamheten. På grund av interna personalomsättning så har ÖG bytt representant i styrgruppen vid två tillfällen. Kommunens utvecklingsstrateg avgick i samban med pensionsavgång och Vindelns Folkhögskola bytte representant vid tjänstledighet och en av mentorerna kopplade till projektet ingick istället. Vindelns Folkhögskola avslutade sitt deltagande i styrgruppen i samband med att det kontrakt som avtalade deras medverkan avslutades vid årsskiftet 2012/2013. Styrgruppen har träffats regelbundet 1 gång i månaden med undantag av semestertider. Styrgruppen har fungerat som en viktig motor för projektet och det har varit ett öppet klimat och utrymme för dialog och reflektioner. I brist på en fungerande referensgrupp så har styrgruppen varit en viktig funktion för projektledarens arbete. Styrgruppen har fattat nödvändiga beslut, skapat riktlinjer och förmedlat viljeinriktningar utifrån projektledarens frågor och dialoger mellan projektets aktörer i styrgruppen. Projektgruppens deltagare har varierat över tid. Målsättningen var att projektgruppens medlemmar skulle bestå av personer som var operativt aktiva i föreningarna och gentemot deltagarna och som hade handledningsuppdrag för deltagarna. KRIS, LP och ÖG

har till viss del representerats av samma personer både i styrgrupp och i projektgrupp. Projektets ekonom har vid jämna mellanrum deltagit och redovisat det ekonomiska läget för styrgruppen.

Projektgrupp: Projektgruppen har bestått av handledare från alla medverkande föreningar samt mentor vid Vindelns Folkhögskola. Arbetsmarknadskonsulent har vid ett antal tillfällen deltagit. Till en viss del har samma personer ingått i styrgrupp som projektgrupp. Till viss del kan det ha inneburit begränsningar i utvecklingen av projektmetoder då fler personer kan tillföra nya infallsvinklar. Flertalet av föreningarna är dock relativt små föreningar med begränsade personella resurser. Positivt har varit att gruppens deltagare har bestått av de handledare som jobbat nära deltagarna. Gruppen har varit central i utformande av informations material, arbetsmetoder, utformande av aktiviteter för deltagarna, utformning av policydokument och utveckla arbetet kring jämställdhet och tillgänglighet. Gruppen har till viss del fungerat som ett utvecklingsforum för handledare där det funnits utrymme till dialog och erfarenhetsutbyte vad gäller förhållningssätt och handledarskapet och förmedla kunskaper till våra deltagare

Referensgrupp- Tanken var att den förening som bildades vid förprojekteringen SIU sociala föreningarnas intresseorganisation skulle fungera som en referensgrupp. Gruppen bestod av representanter från de medverkande föreningarna i Aktiv24G samt KFUM. Projektledaren upplevde dock inte att gruppen tillförde Aktiv24G utifrån en referensgrupps syften. SIU kom även att bestå till stor del av samma personer som ingår i både styrgrupp och projektgrupp, vilket inte tillförde projektet nya infallsvinklar. Föreningen SIU upphörde så småningom.

Jämställdhetsintegrering

Redogör för hur ni arbetat med jämställdhetsintegrering i ert projekt. Relatera till projektplan och utmaningar under arbetets gång.

Projektets deltagare anvisas via IFO och utgörs av deras lånvariga bidragstagare av försörjningsstöd. I projektansökan angavs andelen långvariga bidragstagare utgörs av 26 % kvinnor och 74 % män. Projektet hade som ambition att 25 % av deltagarna skulle utgöras av kvinnor i början av projektet för att i senare sked öka.

Totalt sett har andelen deltagande kvinnor varit 25 %. Under projektets senare del har andelen kvinnor periodvis uppgått till 50% eller mer.

Man kan då anta att den ambitionen att anpassa och möta upp verksamheten efter varje deltagares individuella behov på något motsvarat de kvinnliga deltagarnas behov.

I projektplanen står följande "Återkommande kompetensutveckling ska genomföras för projektets aktörer under hela projektperioden. Teman i denna kompetensutveckling är

"Återkommande kompetensutveckling ska genomföras för projektets aktörer under hela projektperioden. Teman i denna kompetensutveckling är bl.a. Kvinnors missbruk och fördomar mot kvinnliga missbrukare, sexuellt utnyttjande och utsatthet bland kvinnliga missbrukare, barns situation i missbrukarmiljöer, manligt och kvinnligt kopplat till drogbeteende. " För att uppnå målen i projektplanen och främja jämställdhet har ett antal aktiviteter genomförts.

- Inom projektgruppen och i styrgruppen har vi haft återkommande samtal om de kvinnliga deltagarnas situation och möjlighet att utvecklas. Ett återkommande erfarenhetsutbyte har skett inom projektgruppen, vilket har lett till en ökad medvetenhet hos projektaktörerna.
- Ett seminarium erbjöds i Umeå under 2012 med temat våldutsatta kvinnor med

missbruksproblematik som några av projektaktörerna besökte.

- Aktiv24g arrangerade även under november 2012 ett eget seminarium för handledarna i föreningarna med tema kvinnor med missbruksproblematik. Inbjuden seminarieledare och föreläsare var Helena Glavhammar verksamhetsansvarig för Leva Livet i Umeå vilket är en behandlingsverksamhet för kvinnor med missbruksproblematik. Helena föreläste om hennes erfarenhet och framgångsrika arbetsmetoder med kvinnorna, Eftermiddagen innehöll även möjlighet till erfarenhetsbyte och reflektioner.
- Projektledare och representanter ur styrgrupp samt handledare från föreningarna genomgick i 2011 ESF- jämtns basutbildning. April 2012 träffade Maria Stefansson projektets styrgrupp för information, och i november deltog projektledaren i ESF- jämtns fördjupnings turné.
- september 2012 träffade Maria Stefansson från ESF-jämtn handledare i Aktiv24G för information och dialog.
- november 2011 En förening besökte en teaterföreställning med tema jämställdhet/kärlek med efterföljande dialog med några deltagare.
- Mars 2012 så besökte ett antal projektaktörer och deltagare ett seminarium i Umeå under temat likabehandling.
- april 2012 arrangerade rättighetscentrum på uppdrag av Aktiv24G ett seminarium för både deltagare och handledare med temat Likabehandling/ jämställdhet. Det seminariet blev mycket välbesökt.
- Projektets utformade ett gemensamt policydokument se bilaga
- Medvetet rekrytera jämställt såväl inom ledning som styrgrupp. Styrgruppens sammansättning har delvis förändrats över tid- I styrgruppen har både kvinnor och män varit representerade. Periodvis har styrgruppens medlemmar bestått av 3 av 8 samt kvinnor samt senare 2 av 6. Utöver det så har projektets aktörer bestått av kvinnlig projektledare och en kvinnlig arbetsmarknadskonsulent. Handledarna har varierat över tid och andelen kvinnor respektive män i gruppen har styrts av föreningarnas personaltillgång. KRIS, ÖG samt LP har alla haft kvinnliga handledare inom sin förening. IOGT-NTO har inte haft någon kvinnlig handledare tillgänglig
- Medvetet skapa arbetsuppgifter som är varierade och som passar såväl män som kvinnor. Ta tillvara brukarnas idéer om nya arbetsuppgifter.
- Inom föreningarna har det funnits en variation på arbetsuppgifter att tillgå, både sådana som av tradition kan anses som mer manliga eller kvinnliga. Då individens har varit central i projekten så har aktiviteter och arbetsuppgifter i första hand utformats efter personens önskemål och inte efter kön. Däremot kan vi diskutera kring det faktum att val kan vara resultat av långvarig påverkan och brist på möjlighet att prova sig fram utanför sin komfortzon. Det har varit återkommande tema för dialog både projektgrupp och styrgrupp huruvida vi ska förhålla oss till den enskilda deltagaren. I Aktiv24G så landade vi så småningom i att projektaktörernas förhållningssätt och agerande i uppkomna situationer är viktiga för att förmedla allas lika värde rätt till att bli lyssnad på och respekterad och rätt att inte bli kränkta på sin arbetsplats och i de aktiviteter som föreningen arrangerar.

Arbetsmarknadskonsulenten är den som i ett försatta sked och redan i inslussningsfasen ansvarat för en första kartläggning av deltagarens möjligheter, intressen och önskemål om arbetsuppgifter i samråd med deltagaren. Ambitionen har varit att så långt som möjligt tillgodose deltagarens önskemål och behov.

Vid uppföljningar och nya planeringsträffar så har dialog kring arbetsuppgifter tagits upp, hur det fungerat och om förändringar ska ske. Arbetsmarknadskonsulenten har kunskap om jämställdhetsperspektivet och medvetet informerat om alla möjliga arbetsuppgifter för deltagarna.

Utmaningarna och svårigheterna har varit att hitta specifika metoder att nå ut med ett

jämställdhetsarbete till våra deltagare, likaså har det varit svårt att använda sig av ESFs material i relation till deltagarna. Vi har dock medvetet fört diskussioner och arbetat med jämställdhet i både projektgrupp och styrgrupp vilket förhoppningsvis gett avtryck i projektaktörernas medvetenhet och förhållningssätt i respektive organisation och förening.

Då vi lyckats nå så pass stor andel kvinnor och även i ett kvarstannade perspektiv kan vi anta att vi på genom vårt förhållningssätt lyckat möta såväl kvinnors som mäns behov och önskemål i projektet.

Det kan vara så att Aktiv24Gs individfokuserade förhållningssättet främjat att möta deltagaren utifrån person i första hand istället för kön.

Tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning

Redogör för hur projektet arbetat för att förverkliga visionerna vad gäller tillgänglighet i projekt. Relatera till projektplan och utmaningar under arbetets gång.

Aktiviteter som genomförts för att utveckla tillgänglighet för alla är:

- seminarium med ESFs process stöd för tillgänglig där både handledare och deltagare deltog.
- Projektledare har personligt haft samtal med ESFs process stöd
- Handledare träffar ESFs tillgänglighetsstrateg för information dialog och inspiration.
- Seminarium med föreläsning kring tema neuropsykiatriska handikapp och arbetsrehabilitering.
- återkommande tema i styrgrupp och projektgrupp.

Utöver det så har varje förening haft i uppdrag att så långt som möjligt göra anpassningar av lokal och arbetsmiljö i sin förening. Vid kartläggning och planering med individen så har arbetsmarknadskonsulenten haft i uppdrag att kartlägga behov och ev. funktionshinder hos individen. Vid uppföljningar så har arbetsmarknadskonsulent eller projektledare haft ansvar för att följa upp om individen upplever behov av ytterligare anpassningar. I Aktiv24G har flertalet av deltagarna haft någon form av neuropsykiatriskt eller socialmedicins funktionsnedsättning vilket krävt anpassningar i handledarskapet.

I övrigt så har tillgänglighetsaspekten funnits med i det dagliga arbetet med våra deltagare. Genom de ovan beskrivna metoderna och fokus på varje enskild individs möjligheter och utvecklingsbehov så finns tillgänglighetsaspekten med i de flesta momenten. I praktiken så har det skett Genom kontinuitet och dagligt stöd av handledaren som har i uppdrag att anpassa arbetsuppgifter och arbetsbelastning efter deltagarens individuella behov. Daglig närvarande handledare ger möjlighet till kontinuerlig information och uppföljning samt möjlighet till åter information vid behov. Stöd i att genomföra ålagda arbetsuppgifter har också getts anpassat efter individens behov. I de fall det behövs har handledaren tillhandhållit hjälpmedel för struktur såsom skriftliga instruktioner, tydliga arbetsrutiner skrivna på Whiteboardtavla m.m. Information kan ges kontinuerligt och återupprepas både genom handledarens dagliga närvaro och genom uppföljande träffar med både arbetsmarknadskonsulent och projektledare. Vid behov så planeras även friskvårdande och andra rehabiliterande, insatser in såsom ex psykologkontakter, då en god hälsa och psykiskt välbefinnande har varit en viktig aspekt i deltagarnas arbetsrehabilitering. ökar personens möjlighet att ta del av de möjligheter som ett fungerande arbetsliv ger. För att göra de insatser som finns i samhället tillgängliga för deltagarna så har handledarna i uppdrag att stötta deltagaren att klara av att ta del av dessa. Sammantaget så upplever vi att våra metoder, arbetssätt och förhållningssätt så har en jag- stärkande effekt för våra deltagare som får möjlighet till ökad självkänsla och en tilltro på den egna förmågan. Handledarna i verksamheterna har erfarenhet av att arbeta med människor i missbruk med även med psykisk ohälsa och olika och neuropsykiatriska handikapp. Utifrån att utvärderingen visat att

handledarens roll har varit central för deltagarna så planeras en utbildning för handledarna inför en implementering av projektet. Då handledarna uttryckt önskemål om mer kunskap om olika handikapp så kommer vi att lägga in delar av det i en handledarutbildning

Regionala prioriteringar

Redogör för de eventuella regionala prioriteringar som ni arbetat med.

Inga kommentarer.

Spridning och påverkansarbete

Redogör för hur ni arbetat med spridning och påverkansarbete.

- Vilka personer/organisationer har ni riktat er till?
- Hur kan projektets idéer och erfarenheter omsättas i annan verksamhet?
- Vilka ytterligare insatser för påverkansarbetet skulle behövas för att nå dit ni vill? Vem/vilka bör göra det?

Strategisk påverkan: Ambition var att arbeta i en process som innebär att ett strategiskt program för social ekonomi och socialt företagande ska tas fram och beslutas av kommunfullmäktige. Goda exempel och erfarenheter från projektet ska spridas via seminarier, projektrapport samt utvärdering.

Projektledaren har deltagit i seminarier ESFs regi som anordnat vid. Vid dessa tillfällen har det funnits utrymme att ha dialog och berätta om Aktiv24s verksamhet och erfarenheter. Lars Sundström har besökt styrgruppsmöte för information.

Reportage om Aktiv24G inom IOGT- NTOs regi i tidningen Accent.

Vid nätverkskonferenser anordnad av arbetsmarknadsenheter har PL deltagit och informerat för kommuner i norr och Västerbotten om arbetet.

Vid nätverksträffar i ESFs regi.

Information i nämnd och ledningsgrupper i Umeå kommun har genomförts både i genomförande fas och vid projektavslut.

Information till studenter vid socionomutbildningen i Umeå universitet.

Informationsbroschyr om Aktiv24 riktad till deltagare och handläggare togs fram i ett tidigt skede.

Avslutsbroschyr där projektet övergripande verksamhet och resultat beskrivs med Samt hänvisning till hemsida där utförlig projektrapport lagts ut.

På arbetsgivarens bekostnad har Projektledaren på den 50 % som från och med maj 2013 inte utgjort tid i projektet deltagit i en utbildning i SKLs regi som vänder sig till personer på lednings och operativ nivå i kommuner i hela Sverige som arbetar med arbetsmarknadsfrågor och utanförskap. Vid dess sammankomster har det funnits utrymme att berätta om Aktiv24 och våra erfarenheter ur ett arbetsmarknadsperspektiv.

Via kommunpolitiker av Mari – Louise Rönnmark information om Aktiv24 till socialdemokraternas EU parlamentariker i mars 2012.

Projektledaren har deltagit i den lär och spridnings seminarium som SPEL anordnat vid 3 tillfällen i Skellefteå.

Projektledaren har också deltagit i de lärande nätverk som anordnats via ESF/ SPEL där projekt i Västerbottens region deltog.

Närkommuner har fått information om projektet och dess resultat.

Projekts erfarenheter och idéer kan med enkla medel omsättas i andra ideella verksamheter

och sociala företag till en rimlig kostnad. Viktigt är då insatsen ska vara ett komplement till de individer där kommunens egna arbetsrehabiliterande insatser inte räckt till att de som tillhandhåller arbetsrehabiliterande praktik har kunskap, intresse och engagemang för målgruppen och kan utöver arbetspraktik handledning kan erbjuda ett socialt stöd och stöd i att klara rutiner och stöd i att klara drogfrihet. I de flesta kommuner finns ideella föreningar alternativt sociala företag som har den kunskapen och engagemanget. Genom att vi fått gehör för projektets resultat och kunnat implementera arbetssättet i befintlig verksamhet via omfördelning av budgetutrymme så har vi nått dit vi ville. inom Umeå kommuns ledningsgrupper och nämnder och har fått utrymme att omfördela budget till

Extern utvärdering

Redogör för hur den externa utvärderaren (om det är aktuellt) konkret bidragit i projektarbetet. Vilket stöd har det varit för projektledningen och hela projektet?

Projektet har anlitat en extern utfärdare via utvecklings och forskningsenheten. Utvärderingen har bedrivits som ett följe och processutvärdering. Projektledare och utvärderare har haft kontinuerliga uppföljningar. Utvärderaren har även deltagit i styrgruppsmöten. På så vis har utvärderaren fått inblick i projektets allader samt har kontinuerligt återfört kunskap som växt fram under utvärderingens gång. Särskilt intervjuerna med deltagarens upplevelser har påverkat det fortsatta arbetet och förhållningssättet under projektets gång.

Projektgruppsmöten, och aktiviteter som anordnats för deltagare och handledare. Ambitionen var att mäta projektets mål via enkäter och intervjuer med deltagare och projektörer, såsom projektledare, arbetsmarknadskonsulent, styrgruppsmedlemmar och handledare.

Utvärderaren fick via styrgruppen uppdrag att ha ett jämställdhetsperspektiv i utvärderingen.

I huvudsak syftade utvärderingen till att se på samverkan på organisations nivå samt på individnivå och delarnas upplevelser och utveckling.

Försöket med enkäter visade sig i ett tidigt skede inte fungera då de många av de enkäter som utvärderaren fick in var så pass ofullständiga att de inte gick att använda i en tillförlitlig mätning. Utvärderaren koncentrerade sig då kvalitativa mätningarna med deltagande i verksamhet och intervjuer.

Utvärderingsformen varit till stöd för utformning av projektets metoder och valda inriktning under arbetets gång utifrån individperspektiv och arbetet med deltagarna då hon fångat upp deltagarnas upplevelser.

Egenutvärdering

Redogör för hur ni själva arbetat med att utvärdera ert arbete. Vilket stöd har det varit för projektledningen och hela projektet?

Den egenutvärdering som skett har varit i kvantitativ form där statistik på antal deltagare, kön, tid i projektet, orsak till avslut och form av försörjning vid avslut noterats. Genom projektgruppen och möten i föreningen mellan handledare och projektledare har enskilda situationer och handledningsuppdraget varit föremål för självreflektion kring vad som fungerat bra och vad som fungerat mindre bra. Projektledarens och arbetsmarknadskonsulentens regelbundna träffar har också varit en informationssamlare av vad som fungerat bra och vad som fungerat mindre bra. Den individfokuserade informationsinsamlandet har legat till grund för diskussioner på en organisations och struktur och förändringar i ex inskrivningsförfarande.

Diarienummer
2009-3080171

Kommentarer och tips

Vilka tips skulle Du vilja delge framtida projekt? Vad gick bra och varför? Vad gick mindre bra och varför?

De delar som inte fungerat enligt ursprungstanken finns beskrivna i rapporten. Det positiva utfallet och den goda samverkan har berott på ett flexibelt och individanpassat förhållningssätt.

Kontaktpersoner

Vilka personer kan den som är intresserad av ytterligare information kontakta?

Projektledare Maria Lindahl Fahlén - Umeå Kommun / Viva resurs
Enhetschef Lars -olof Åström Umeå Kommun / Viva resurs